

АДМИНИСТРАЦИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
«КИЖИНГИНСКИЙ РАЙОН»
КОМИТЕТ ПО СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКЕ
ОТДЕЛ ОБРАЗОВАНИЯ
МБОУ «ЧЕСАНСКАЯ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА»

671463, Республика Бурятия, Кижингинский район, улус Загустай, ул. Школьная, 14, 8(30141)34426, school_zagustay@govrb.ru

Рекомендована к утверждению
протокол МО №1
от 30 августа 2023 г.

Утверждена приказом
МБОУ «Чесанская СОШ»
№134/6 от 01 сентября 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
ПО УЧЕБНОМУ ПРЕДМЕТУ
«Бурятский язык»

для сЕДЬМОГО класса (ступени)

на период _____

Автор (составитель): Цыдыпова Соелма Дашиевна

у. Загустай, 2023 г.

I. Тайлбари бэшэг

Тус хүдэлмэри, буряад хэлэнэй, тэрэниие шэнжэлдэг эрдэм ухаанай хүгжэлтые хараадаа абан, Россиин эрдэм хуралсалай түсэбые (учебный план) баримталан, мүнөө үедэ хэрэглэгдэдэг программын үндэһөөр «Буряад хэлэнэй» стандартда тааруулан, 2008 ондо зохёогдоһон буряад хэлэнэй туршалгын программа баримталан, О.Ш.Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова гэгшэдэй зохёоһон 7-дохи класста үзэхэ ном хэрэглэжэ, хургуулийн хуралсалай программын түсэбтэй зохилдуулан ажалай программа зохоогдобо.

Буряад хэлэ заахадаа, тон түрүүн хурагшадые зүбөөр буряадаар хэлүүлжэ, хөөрүүлжэ хургаха, алдуугүйгөөр бэшүүлжэ хургаха шухала. Түрэлхи хэлэн болбол үхибүүдые Эхэ орондоо, тоонто нютагтаа, ниитын хэрэгтэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, аха зоноо, гэртэхинээ, түрэлхидөө, багшанараа хүндэлжэ, залуу үетэниие хуралсалдань, ажал хүдэлмэридэнь, сахим журамдань найнаар хандуулжа хургаха зорилготой. Ушар тиимэхэ хэлэ хүгжөөлгэдэ, практическая хүдэлмэринүүдтэ ехэнхи саг үгтэбэ.

Гол шухала зорилгонууд:

Ургажа ябаа залуу үетэндэ эрдэм болбосоролой үндэхэ хууриие гүнзэгыгөөр ба бата бэхээр үгэхэ;

Хурагшадые Буряад республикын гүрэнэй аман ба бэшэгэй хэлэтэй болгохо;

Ниитын болон ажахын хэрэгтэ түрэлхи хэлээ хэрэглүүлжэ хургаха;

Арадайнгаа түүхэ, аман зохеолойнь баялиг, ёһо заншал, соёл болбосорол – эдэ бүгэдэндэ түшэглэн, тэдэниие хургажа, хүгжөөжэ, хүмүүжүүлжэ, буряад үндэхэ яһатанай гүнзэгы мэдэрэл бүрилдүүлхэ.

Тус зорилгонуудһаа дулдыдан, 7-дохи класста буряад хэлэ зааха талаар багшын урда нимэ шухала эрилтэнүүд табигдана:

1. Нэн түрүүн түрэлхи хэлээ заажа байхадаа, багша өөрөө хэлэ бэшэгэй талаар үндэр хэмжээнэй эрдэм мэдэсэтэй, болбосорол ехэтэй, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй, тэрэ тоодо буряад хэлэнэй саашанхи хүгжэлтын гол зорилгонуудые гүнзэгыгөөр ойлгохо ёһотой.

2. Хурагшадай эрдэм мэдэсын эрилтэнүүдэй стандарт ба программа шудалжа, багша буряад хэлэ заалгые түсэблэхэ;

Буряад (түрэлхи) хэлэнэй хуралсалай онсо шэнжэ (общая характеристика учебного предмета)

Хуралсалай жэлэй эхиндэ багша 7-дохи классай хурагшадай мэдэсэ шадабариин хэмжэээ элирүүлхэ зорилготойгоор хэдэн ондоо түхэлэй шалгалтын хүдэлмэринүүдые дүүргүүлхэ: грамматическа даабаринуудтай диктантуудые, зохоолго ба найруулгануудые бэшүүлжэ, тестнүүдые дүүргүүлжэ, анкетэнүүдэй асуудалнуудта харюусуулха шухала; аман шалгалга үнгэргэхэ; үзэгдэхэн темээр шалгалтын асуудалнуудта харюунуудые шагнаха; хөөрэлдөө эмхидхэхэ; эдэ даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүд хурагшадай мэдэсэ, шадабари, хүгжэлтые гү, али программын эрилтэнүүдхэ гээгдэлгэ зүбөөр гэршэлгын диагностическа карта дүүргэхэ.

Хурагша бүхэнэй эрдэм мэдэсын хэмжээн адли бэшэ, тиимэхэ хэшээлэй алишье шатада хурагшын мэдэсын хэмжээндэ тааруугаар даабаринуудые дүүргэхэ;

Хурагшадые хургаха, хүгжөөхэ, хүмүүжүүлхэ зорилгонууд түрэлхи хэлэнэй, ород ба хари хэлэнүүдэй (русский и иностранный языки), буряад болон бусадшые уран зохеолой (бурятская, русская литература), Буряад ороной түүхын (история Бурятии), дэлхэйн уран зохеолой соел культурын (МХК, ритмика, музыка, рисование) гэхэ мэтэ предметүүдээр нягта холбоотойгоор

Хэшээл үнгэргэхэдөө, элдэб онол аргуудые хэрэглэхэ: индивидуальна, паарна, групповой хүдэлмэринүүдые хэлгэн, үхибүүдэй һонирхол татаха, арт-терапи (физминутка, дуун, хэлэлгын даабаринууд, еохор хатарай элемент) дэлгэрэнгыгээр хэшээл бүхэндэ үнгэргэгдэхэ.

Программаар үзэгдэхэ сэдэбүүд, дүүргэгдэхэ даабаринууд коммуникативна шэглэлтэй: хэлэлгын (уншалга, бэшэлгэ, аудировани, хэлэлгэ дамжуулгын), хэлэнэй, социокультурна,

компенсаторно, хуралсалай болон ойлголгын компетенциинүүдэй хүгжэлтыг хэшээл бүхэндэ хараалан түсэблэхэ.

Буряад арадайнгаа ажабайдал, түүхэ, заншал, зан абари үзэжэ байгаа зохиолнууд дээрэ үндэһэлэн, найнаар ойлгуулха, ухаан сэдхэлдэнь шэнгээхэ, манай социумай ёһото эрхэтэн болгон хүмүүжүүлхэ.

Программын бүридэл.

Программын ёһоор буряад хэлэн тус класста шудалан үзэлгэдэ жэл соо **68 саг**, неделидэ **2 саг** үгтэнэ.

II. Нурагшадай мэдэсэ, шадабаридыг табигдаха гол эрилтэнүүд.

Предметные компетенции:

– үгэ соохи үзэгүүд ба абьяануудыг зүбөөр илгаруулха, шүүлбэрлэхэ, аялгануудай ба хашалгануудай илгаа мэдэхэ, буряад болон абтаһан үгэнүүдэй бэшэгэй дүрим мэдэхэ, тэрэниие баримталан, үгэнүүдыг болон мэдүүлэлнүүдыг зүбөөр үгүүлхэ, бэшэхэ, үгэнүүдыг бүридэлөөрнь шүүлбэрлэхэ, юрын мэдүүлэлнүүдыг зохёохо, мэдүүлэлэй юрын гэшүүдыг мэдэхэ,

– юрэ хөөрһэн, бодомжолһон, зураглаһан үгүүлэлнүүдыг илгаруулха юрын түсэб табижа шадаха;

– хэлэлгэдээ үгэнүүдыг зүбөөр хэрэглэжэ нураха; мэдүүлэлнүүдыг хэлэлгэдээ зүбөөр зохёожо, хэлэжэ шадаха; дүтэрхы удхатай үгэнүүдыг хэлэлгэдээ хэрэглэхэ; алдуугүйгөөр, зүбөөр бэшэжэ шадаха.

Метапредметные компетенции

– шухала хэрэгтэй мэдээсэлнүүдыг бэдэржэ, компьютер болон интернетэй хүсөөр мэдээнүүдыг олохо, хэрэглэжэ шадаха; шүүмжэлэл, шэнжэлэл хэжэ, дутуу дундануудыг элирүүлжэ; хэһэн ажалдаа арга боломжонуудыг тааруулжа, шалгалта, сэгнэлтэ үгэжэ шадаха; юумыг сасуулжа, тааруулжа, шалтаг хойшолоной холбоо байгуулжа, бодолоо удаа дараалуулан нубарюулжа шадаха.

Личностные компетенции:

– буряад хэлээ буряад арадай үндэһэн-болбосорой нангин баялиг гэжэ ойлгохо; түрэл хэлэндээ дуратайгаар, хүндэтэйгөөр хүмүүжэхэ; хэлэнэй баялигыг грамматическа аргануудыг өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.

Коммуникативные УУД:

– бэе бэе шагнажа, дуулажа шадаха; хэлэнэй аргануудыг хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха; бэшэг дээрэ, аман хэлэлгээрээ хэрэгтэй мэдээсэл дамжуулжа шадаха; асуулта хэжэ, хүнэй ханал бодол ба өөрынгөө ханамжа хэлэжэ шадаха; хэжэ байһан юумэнэйнгээ зорилгонуудыг, хамта дүүргэхэ ажалайнгаа түсэбүүдыг, яаж тэрээнээ дүүргэхыг элирхэйлжэ шадаха; олоһон мэдэсээрээ нүгөөдэтээ хубаалдажа, үр дүнтэй бодол абаха; бэе бэе хүндэлжэ, нүгөөдэдөө анхаралтайгаар хандаха.

Регулятивные УУД:

– олоһон мэдэсэһэн уламжалан, үшөө мэдэхгүй юумэн тушаагаа зорилго табижа; түсэблэлгэ, удаа дараалуулан хоорондын зорилгонуудыг табижа, ямар дүндэ ерэхээ уридшалан мэдэхэ; сэгнэлтэ хэхэдээ, юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб, хэр зэргэ шанартайгаар ойлгоошиб гэжэ хэһэн ажалаа сэгнэжэ шадаха; эрмэлзэл зоригоо суглуулжа, бэрхэшээлнүүдыг дабажа шадаха.

7-дохи класста буряад хэлэ шудалаад байхадаа, нурагшад иимэ юумэ:

Мэдэхэ / ойлгохо:

* буряад арадай үндэһэн хэлэн болохо буряад хэлэнэй үүргэ, хэлэнэй мүнөө болон саашанхи байдал тухай;

* ойлгосонуудай удха: аман болон бэшэмэл хэлэлгэ; монолог, диалог; харилсаанай байдал болон оршон тухай;

*монологой (хөөрэлгэ, зураглалга, бодомжолго) болон диалогой (баалалга, ханамжануудаараа хубаалдалга, хоорондын харилсаа байгуулга болон гуримшуулга) элдэб түхэлнүүдыг мэдэхэ;

- * үгүүлэл, тэрэнэй сэдэб, гол бодол, байгуулга болон янзануудай шэнжэнүүдые;
- * хэлэнэй шухала хэлэлгын хубинуудые (юумэнэй нэрэ, тэмдэгэй нэрэ, тоогой нэрэ, түлөөнэй нэрэ), тэдэнэй шэнжэнүүдые;
- * тогтомол холбоо үгэнүүд тухай;
- * буряад бэшгэй гол дүримүүдые;
- * буряад литературна хэлэнэй шухала хэбүүдые (зүб үгүүлгын, лексическэ, грамматическа, зүб бэшэлгын, пунктуационно); хэлэлгын этикедэй хэбүүдые.

Шадаха:

- * яряанай, ниитэ толилолгын, албан хэрэгэй, эрдэм хуралсалай, уран найханай стильнүүдые илгаруулха;
- * үгүүлэлэй сэдэб, гол бодолыень, хэлэлгын янза болон стиль элирүүлхэ; үгүүлэлэй байгуулга болон хэлэнэйн онсые шүүлбэрилхэ; үгүүлэлэй гол удха харуулхан үгэнүүдые илгаруулха;
- * буряад хэлэнэй хэлэлгын хубинуудые (юумэнэй нэрэ, тэмдэгэй нэрэ, тоогой нэрэ, түлөөнэй нэрэ) таниха, тэдэнэй шүүлбэри хэхэ; хэлэлгэдээ хэрэглэхэ;
- * үндэһэн соёлой шэнжэнүүдтэй үгэнүүдэй, тогтомол холбоо үгэнүүдэй удхые толи хэрэглэн тайлбарилха.

Шагналга болон уншалга:

- * аман болон бэшэмэл мэдээсэлэй удхые зүб ойлгохо (зорилго, үгүүлэлэй сэдэб, шухала, нэмэлтэ мэдээсэл);
- * элдэб стилиин болон янзын үгүүлэлнүүдые уншаха; уншалгын элдэб түхэлнүүдые илгаруулха (шэнжэлэлгын, танилсалгын);
- * элдэб юумэнүүдһээ, тэрэ тоодо олондо мэдээсэл тараадаг аргуудһаа, мэдээсэл абаха; лингвистическэ толинуудые, элдэб литература сүлөө хэрэглэхэ.

Хэлэлгэ болон бэшэлгэ:

- * үгтэһэн үгүүлэл хуряамжалхан хэмжээгээр дамжуулха (түсэб, өөрынгөө үгөөр хөөрэлгэ, найруулга);
- * элдэб стиль ба янзануудта үгүүлэл зохёохо (һанамжа (отзыв), бэшэг);
- * харилсаанай сэдэб, зорилгоһоо дулдыдан, хэлэнэй аргуудые шэлэхэ ба эмхидхэхэ;
- * монолог болон диалогой элдэб түхэлнүүдые зохёохо;
- * хэлэлгэдээ мүнөө үсын буряад литературна хэлэнэй зүб үгүүлгын, лексическэ, грамматическа шухала хэбүүдые хэрэглэхэ;
- * бэшэлгэдээ зүб бэшэлгын шухала дүримүүдые хэрэглэхэ;
- * хэлэлгын талаар өөрыгөө хинаха; хэлэлгынгээ зүб бурууень сэгнэхэ, хэлэлгын болон грамматическа алдуунуудые, дутуу дундануудыень олохо, тэдэниие усадхаха; үгүүлэлнүүдээ заһаха болон мүлихэ.

III. Программануудай байгуулга ба удха

Дабталга (5 час)

Юумэнэй нэрын морфологическа шанар шэнжэнууд. Юумэнэй ба тулоонэй нэрэнуудэй нюурта, оортэ хамаадал. Шанарта ба харилсаата тэмдэгэй нэрэнуудэй илгаа. Тоогой нэрэнуудые хэлэлгэдээ хэрэглэлгэ. Дайбар угэнуудэй уйлэ, шанар тодорхойлолго. Тэдэниие мэдүүлэлнууд соо хэрэглэлгэ.

Практическа ажал №1 диктант “Үбһэндэ”

Глагол (34час) Уйлэ угэ

Эхин класста уйлэ угэ тухай узэһэноо дабталга.

Уйлэ угын удха. Тэрэнэй морфологическа шэнжэнууд ба синтастическа уургэ. Уйлэ угые мэдүүлэлэй хэлэгшэ болгон хэрэглэлгэ.

Уйлэ угын һуури. Уйлэ угын мэдүүлһэн, хандаһан, причастна, деепричастна тулэбууд. Уйлэ угын нюурай зуйр угэнуудые абалга. Уйлэ угын бии бололго.

Причастинуудай зохилдол, хамаадал.

Причастна ба деепричастна дахуулалнуудтай мэдүүлэлнууд. Тэдэнэй сэглэлтын тэмдэгууд (юрэнхы ойлгосо). Туһалагша уйлэ угэнууд.

Элдэб янзын уйлэ угэнуудые, причастна болон деепричастна дахуулалнуудтай мэдүүлэлнуудые хэлэлгэдээ зубоор хэрэглэлгэ. Үйлэ угэ-синонимуудые хэлэлгэдээ олоор хэрэглэжэ һуралга.

- Практическа ажал №2 изложени “Ном уншалга”
- Практическа ажал №3 диктант “Тосхоной үхибүүд”
- Практическа ажал №4 диктант “Дархашуул”
- Практическа ажал №5 диктант “Гангын нуур”
- Практическа ажал №6 диктант “Үнэн нүхэд”
- Практическа ажал №7 диктант “Хүбшэдэ”

Дахуул угэ (4 час).

Туһалагша хэлэлгын хубинууд тухай юрэнхы ойлгосо.

Дахуул угэнууд тухай ойлгосо.

Дахуул угэнуудэй бии бололго.

Дахуул угэнуудэй дахаһан угынгоо залгалтануудые абалга.

Холболто (5 час). (союз)

Холболто тухай ойлгосо. Юрын ба буридэмэл холболтонууд.

Ниилэлдуулһэн ба дахалдуулһан холболтонууд тухай ойлгосо. Дутэрхы удхатай холболтонуудые хэрэглэхэ шадабаритай болголго.

Практическа ажал №8 диктант “Булхар”

Зуйр угэ (7 час). (частица)

Зуйр угэнууд тухай ойлгосо, тэдэнэй илгарал.

Зуйр угэнуудые хамаатай угэтэйн сугтань ба амьарнь бэшэхэ дурим.

Нюурай зуйр угэнуудые зубоор хэрэглэн, хамаатай угынь хойно залгалга.

Зуйр угэнуудые хэлэлгэдээ зубоор хэрэглэлгэ.

Практическа ажал №9 диктант “Арадай дуун”

Аянгалһан угэ (4час). (междомети)

Аянгалһан угэнуудэй удха, тэдэнэй хэлэлгэ соохи уургэ.

Абья дууряаһан угэнууд.

Аянгалһан угэнуудые хоолойн аялгаар илгалга. Аянгалһан угэнуудэй хойно запятой ба шангадхалай тэмдэг хэрэглэлгэ.

Аянгалһан угэнуудые хэлэлгэдээ зубоор хэрэглэлгэ.

Жэлэй һуулдэ дабталга (9час).

Үйлэ угэнуудэй синтаксическа уургэ.

Причастна ба деепричастна дахуулалнуудтай мэдүүлэлнууд. Тэдэниие хэлэлгэдээ зубоор хэрэглэлгэ; нугалбаритайгаар хэлэлгэ, уншалга. Дахуул угэнуудые зубоор хэрэглэлгэ. Нюурай зуйр угэнуудые дабталга. Аянгалһан угэнуудтэй мэдүүлэлнуудые зубоор хэлэлгэ ба уншалга.

Практическа ажал №10 диктант “Хоёр ханинар”

Практическа ажал №11 диктант “Айлшалалга”

III.Һуралсалай-тематическа тусэб

№	Грамматика ба бэшэгэй дүримөөр үзэхэ раммын материал	саг	Теоритическэ лсал	Практическ ал
	Дабталга	5	4	1
1	Үйлэ угэ	49	42	7
2	Дахуул угэнууд	6	5	1
3	Холболто	10	9	1
4	Зуйр угэ	7	6	1
5	Аянгалһан угэ	10	9	1
6	Жэлэй һуулдэ дабталга	15	13	2
		102	88	14

IV. Программа бэлүүлхэ хэрэглэмжэнууд.

1. Мангадаев М.Н., Данилов В.Н., «Грамматико-тематический словарь» Улан-Удэ 1982г.
2. С.Ж.Мархаева «Тестнууд» 5-7 классууд Улан-Удэ, Бэлиг 2008он.
3. Э.Р.Раднаев «Буряад хэлэн дунда нургуулида» Улан-Удэ, Бэлиг 2005 он.
4. Л.Намжилон «Оюун тулхюур»
5. А.Б.Санжаева «Буряад хэлээр тестнууд» Улан-Удэ 2001он.
6. Б-Д.Батоев «Методическа заабаринууд» буряад хэлэн 5-9 класууд.
7. Б.Д.Цыренов «Буряад хэлэнэй бэшэгэй дурим» «Бэлиг» 2009 он
8. О.Ш.Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова «Буряад хэлэн» Улан-Удэ «Бэлиг» 2018 он

б)Багшын хэрэглэхэ литература:

- 1.Цыдыпов Ц-Ж.Ц., Базарова Д.Б., Жамьянова Ц-Х.Ж., учебник «Буряад хэлэн» Улаан-Удэ Буряадай номой хэблэл 1993он.
2. Мангадаев М.Н., Данилов В.Н., «Грамматико-тематический словарь» Улан-Удэ 1982г.
3. С.Ж.Мархаева «Тестнууд» 5-7 классууд Улан-Удэ, Бэлиг 2008он.
4. Э.Р.Раднаев «Буряад хэлэн дунда нургуулида» Улан-Удэ, Бэлиг 2005 он.
5. Л.Намжилон «Оюун тулхюур»
6. А.Б.Санжаева «Буряад хэлээр тестнууд» Улан-Удэ 2001он.
7. Б-Д.Батоев «Методическа заабаринууд» буряад хэлэн 5-9 класууд.
8. Б.Д.Цыренов «Буряад хэлэнэй бэшэгэй дурим» «Бэлиг» 2009 он
9. О.Ш.Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова «Буряад хэлэн» Улан-Удэ «Бэлиг» 2018 он

Календарна тематическа тусэблэлгэ

№	Тема урока	Универсальные учебные действия			Дата проведения урока
		предметные	метапредметные	личностные	
	Дабталга5				
1	Юумэнэй нэрэ	бэшэгэй дүрим мэдэхэ, тэрэниие баримталан, үгэнүүдые болон мэдүүлэлнүүдые зүбөөр үгүүлэхэ, бэшэхэ, үгэнүүдые бүридэлөөрнь шүүлбэрлэхэ, юрын мэдүүлэлнүүдые зохёохо, мэдүүлэлэй юрын гэшүүдые мэдэхэ. юрэ хөөрэхэн, бодомжолһон, зураглаһан үгүүлэлнүүдые илгаруулха юрын түсэб табижа шадаха;	П: шухала хэрэгтэй мэдээсэлнүүдые бэдэржэ, компьютер болон интернетэй хүсөөр мэдээнүүдые оложо, хэрэглэжэ шадаха; Р: сэгнэлтэ хэхэдээ, юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб, К: бэе бэеэ шагнажа, дуулажа шадаха; хэлэнэй аргуудые хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха; бэшэг дээрэ, аман хэлэлгээрээ хэрэгтэй мэдээсэл дамжуулжа шадаха;	хэлэнэй баялигые грамматическа аргуудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.	
2	Тэмдэгэй, тоогой нэрэ				
3	Дайбар үгэнүүд, түлөөнэй нэрэ				
4	Диктант №1 “Үбһэндэ”				
5	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ				
6	Үйлэ угын удха шанар	хэлэлгэдээ үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ һураха; мэдүүлэлнүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр зохёожо, хэлэжэ шадаха; дүтэрхы удхатай үгэнүүдые хэлэлгэдээ хэрэглэхэ; алдуугүйгөөр, зүбөөр бэшэжэ шадаха.	П: мэдээнүүдые оложо, хэрэглэжэ шадаха; шүүмжэлэл, шэнжэлэл хэжэ, Р: сэгнэлтэ хэхэдээ, юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб, хэһэн ажалаа сэгнэжэ шадаха; К: хэлэнэй аргуудые хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха;	хэлэнэй баялигые грамматическа аргуудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.	
7	Үйлэ угын һууринууд				
8	Анхан ба гараһан һуури				
9	Үйлэ угын бии бололго				
10	Үйлэ угын маягууд				
11	Үйлэ угын вид Үйлэ угын түхэлнүүд				

12	Мэдуулһэн тухэл	хэлэлгэдээ үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ һураха; мэдүүлэлнүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр зохёожо, хэлэжэ шадаха; дүтэрхы удхатай үгэнүүдые хэлэлгэдээ хэрэглэхэ; алдуугүйгөөр, зүбөөр бэшэжэ шадаха.	П: дутуу дундануудые элирүүлхэ; Р: юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб; К: бэе бэеэ шагнажа, дуулажа шадаха	буряад хэлээ буряад арадай үндэһэн-болбосоролой нангин баялиг гэжэ ойлгохо; хэлэнэй баялигые грамматическа аргуудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.	
13	Мэдуулһэн тухэлэй залгалтанууд				
14	Бэшэмэл худэлмэри				
15	Х/х диктант №2 “Олзо”				
16	Үгын бүридэлөөр шүүдбэри				
17	Хандаһан тухэл	хэлэлгэдээ үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ һураха; мэдүүлэлнүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр зохёожо, хэлэжэ шадаха; дүтэрхы удхатай үгэнүүдые хэлэлгэдээ хэрэглэхэ; алдуугүйгөөр, зүбөөр бэшэжэ шадаха.	П: дутуу дундануудые элирүүлхэ; Р: юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб; К: бэе бэеэ шагнажа, дуулажа шадаха	буряад хэлээ буряад арадай үндэһэн-болбосоролой нангин баялиг гэжэ ойлгохо; хэлэнэй баялигые грамматическа аргуудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.	
18	Хандаһан тухэлэй залгалтанууд				
19	Хандаһан тухэлэй залгалтанууд				
20	Үгын бүридэлөөр шүүлбэри				
21	Бэшэмэл хүдэлмэри				
22	Диктант				
23	Хэлэгэ хүгжөөлгэ				

24	Причастна тухэл	хэлэлгэдээ үгэнүүдые	П: дутуу дундануудые	буриад хэлээ буряад	
25	Причастна тухэлэй залгалтанууд	зүбөөр хэрэглэжэ һураха; мэдүүлэлнүүдые	элирүүлхэ;	арадай үндэһэн-	
26	Шалгалтын диктант №3 “Тосхоной үхибүүд”	хэлэлгэдээ зүбөөр зохёожо, хэлэжэ шадаха; дүтэрхы удхатай	Р: юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб;	болбосоролой нангин баялиг гэжэ ойлгохо;	
27	Причастинуудай юумэнэй нэрын удхатайгаар хэрэглэлгэ	үгэнүүдые хэлэлгэдээ хэрэглэхэ; алдуугүйгөөр, зүбөөр бэшэжэ шадаха.	К: бэе бэеэ шагнажа, дуулажа шадаха	хэлэнэй баялигые грамматическа аргануудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.	
28	Причастинуудай Зохилдол				
29	Причастинуудай Зохилдол				
30	Причастинуудай нюурта ба өөртэ хамаадал				
31	Причастинуудай				
32	нюурта ба өөртэ хамаадал				
33	Бэшэмэл хүдэлмэри				
34	Диктант №4 “Дархашуул”				
35	Причастни дабталга				

36	Деепричастна тухэл	үгэнүүдые болон мэдүүлэлнүүдые зүбөөр үгүүлхэ, бэшэхэ, үгэнүүдые бүридэлөөрнь шүүлбэрилхэ, юрын мэдүүлэлнүүдые зохёохо, мэдүүлэлэй юрын гэшүүдые мэдэхэ,	П: хэһэн ажалдаа арга боломжонуудые тааруулжа, шалгалта, сэгнэлтэ үгэжэ шадаха; Р: хэр зэргэ шанартайгаар ойлгообиб гэжэ хэһэн ажалаа сэгнэжэ шадаха; К: хэлэнэй аргуудые хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха;	хэлэнэй баялигыг грамматическа аргуудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха	
37	Деепричастна тухэлэй илгаанууд				
38	Деепричастна тухэлэй залгалтанууд				
39	Деепричастна тухэлэй залгалтанууд				
40	Деепричастиин нюурта хамаадал				
41	Деепричастиин оортэ хамаадал				
42	Деепричасти бухы дээрэнь дабталга				
43	Холбоо хэлэлгэ хугжоолгэ				
44	Диктант №5 “Гангын нуур”				
45	Деепричасти дабталга				
46	Үгүүлэл	Бэшэгэй дүрим мэдэхэ, тэрэниие баримталан, үгэнүүдые болон мэдүүлэлнүүдые зүбөөр үгүүлхэ, бэшэхэ, үгэнүүдые бүридэлөөрнь шүүлбэрилхэ, юрын мэдүүлэлнүүдые зохёохо, мэдүүлэлэй юрын гэшүүдые мэдэхэ.	П: шухала хэрэгтэй мэдээсэлнүүдые бэдэржэ, компьютер болон интернетэй хүсөөр мэдээнүүдые оложо, хэрэглэжэ шадаха; Р: сэгнэлтэ хэхэдээ, юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб, К: бэе бэеэ шагнажа, дуулажа шадаха; бэшэг дээрэ, аман хэлэлгээрээ хэрэгтэй мэдээсэл дамжуулжа шадаха;	хэлэнэй баялигыг грамматическа аргуудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.	
47	Хэлэлгэ хугжөөлгэ				
48	Глагол-синонимуудые хэлэлгэдээ зубоор хэрэглэлгэ				
49	Диктант №6 “Үнэн нүхэд”				
50	Уйлэ угэнуудые бухы дээрэнь дабтаха				
51	Диктант №7 “Хүбшэдэ”				
52	Холбоо хэлэлгэ хугжоолгэ				
Тухалагша хэлэлгын хубинууд Зүйр үгэнүүд 7 саг					

54	Зүйр үгэнүүд тухай ойлгосо	бэшэгэй дүрим мэдэхэ	П: дутуу дундануудые элирүүлхэ; Р: юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб; К: бэе бэеэ шагнажа, дуулажа шадаха; түрэл хэлэндээ дуратайгаар, хүндэтэйгөөр хүмүүжэхэ		
55	Зүйр үгэнүүдэй илгаа				
56	Зүйр үгэнүүд ые зүб бэшэлгэ				
57	Нюурай зүйр үгэнүүд				
58	Зүйр үгэнүүдые хэлэлгэдэ зүбөөр хэрэглэлгэ				
59	Холбоо хэлэлгэ хугжөөлгэ				
60	Диктант №9 “Арадай дуун”				
Дахуул үгэнүүд 6					
61	Дахуул угэнуудэй удха шанар	Дахуул угэнуудые хэлэлгэдээ зүбөөр зохёожо, хэлэжэ шадаха; дүтэрхы удхатай үгэнүүдые хэлэлгэдээ хэрэглэхэ; алдуугүйгөөр, зүбөөр бэшэжэ шадаха.	П: хэһэн ажалдаа арга боломжонуудые тааруулжа, шалгалта, сэгнэлтэ үгэжэ шадаха; Р: хэр зэргэ шанартайгаар ойлгообиб гэжэ хэһэн ажалаа сэгнэжэ шадаха; К: хэлэнэй аргуудые хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха;	хэлэнэй баялигые грамматическа аргуудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха	
62	Дахуул үгэнүүдэй илгарал				
63	Ондоо хэлэлгын хубинуудһаа гараһан дахуул угэнууд				
64	Дахуул угэнуудэй залгалтанууд				
65	Холбоо хэлэлгэ хугжоолгэ				
66	Диктант				
Союз (Холболто) 10					
67	Холболто тухай ойлгосо	хэлэлгэдээ үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ һураха; мэдүүлэлнүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр зохёожо, хэлэжэ шадаха; дүтэрхы удхатай үгэнүүдые хэлэлгэдээ	П: дутуу дундануудые элирүүлхэ; Р: юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб; К: бэе бэеэ шагнажа, дуулажа шадаха	буряад хэлээ буряад арадай үндэһэн-болбосоролой нангин баялиг гэжэ ойлгохо; хэлэнэй баялигые грамматическа аргуудые өөрынгөө	
68	Юрын ба бүридэмэл холболто				
69	Холболтонууд болон холболто үгэнүүдэй илгарал				

70	Ниилэлдүүлхэн холболтонууд	хэрэглэхэ; алдуугүйгөөр, зүбөөр бэшэжэ шадаха.		хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.	
71	Дахалдуулһан холболтонууд				
72	Шалгалтын диктант				
73	№8 “Булхар”				
75	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ				
76	Дабталга				
77	Үгүүлэл				
Тусхай хэлэлгын хубинууд 10 саг					
78	Тусхай хэлэлгын хубинууд	бэшэгэй дүрим мэдэхэ	П: хэһэн ажалдаа арга боломжонуудые тааруулжа, шалгалта, сэгнэлтэ үгэжэ шадаха; Р: хэр зэргэ шанартайгаар ойлгообиб гэжэ хэһэн ажалаа сэгнэжэ шадаха; К: хэлэнэй аргуудые хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха;	хэлэнэй баялигыг грамматическа нуудые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха	
79	Аянгалһан үгэнүүд				
80	Аянгалһан үгэнүүд				
81	Бэшэмэл хүдэлмэри				
82	Диктант				
83	Абья дууряаһан үгэнүүд				
84	Абья дууряаһан үгэнүүд				
85	Аянгалһан үгэнүүдэй сэглэлтын тэмдэгууд				
86	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ				
87	Диктант				
Жэлэй һуулдэ дабталга 15					

88	Уйлэ угэнууд	хэлэлгэдээ үгэнүүдые	П: хэһэн ажалдаа арга	бурыад хэлээ буряад	
89	Причастна ба	зүбөөр хэрэглэжэ	боломжонуудые тааруулжа,	арадай үндэһэн-	
	деепричастна	һураха; мэдүүлэлнүүдые	шалгалта, сэгнэлтэ үгэжэ	болбосоролой нангин	
90	обородууд	хэлэлгэдээ зүбөөр	шадаха;	баялиг гэжэ ойлгохо;	
	Причастна ба	зохёожо, хэлэжэ шадаха;	Р: хэр зэргэ шанартайгаар	түрэл хэлэндээ	
	деепричастна	дүтэрхы удхатай	ойлгообиб гэжэ хэһэн ажалаа	дуратайгаар,	
	обородууд	үгэнүүдые хэлэлгэдээ	сэгнэжэ шадаха;	хүндэтэйгөөр хүмүүжэхэ;	
91	Дахуул угэнуудые	хэрэглэхэ;	К: хэлэнэй аргуудые	хэлэнэй баялигыг	
	зубоор хэрэглэлгэ	алдуугүйгөөр, зүбөөр	хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө	грамматическа	
92	Зүйр үгэнүүд	бэшэжэ шадаха.	хараа бодол хэлэжэ шадаха	аргонуудые өөрынгөө	
93	Аянгалһан үгэнүүд			хэлэлгэдэ хэрэглэжэ,	
94	Шалгалтын			бодожо байһан бодолоо	
	асуудалнууд			тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ	
95	Диктант №10 “Хоёр			шадаха.	
	ханинар”				
96	Изложени №11				
	“Айлшалалга”				
97	Холбоо хэлэлгэ				
	хугжоолгэ				
98	Хандаһан түхэл				
99	мэдүүлһэн түхэл				
100	бэшэмэл хүдэлмэри				
101	диктант				
102	Бүхы гараһанаа				
	дабталга				